

Det inre arkivet

av Sven Nilsson

Vid major Bo Albinssons pensionering hölls en arkivfest där ett flertal representanter för offentliga arkiv och institutioner deltog. Som avslutning höll kommandör Sven Nilsson en andakt/tal, som här publiceras.

När jag var 19 år gammal erbjöds jag att bli fältassistent i Mora ett år innan jag skulle börja på Krigsskolan. Min kapten var en duktig sångare, spelade dragspel och sjöng till luta. Men han var inte någon särskilt bra talare. Vi besökte massor av utposter och hade många möten och han använde som regel ofta samma bibeltext och jag minns en rad från hans predikan: "Ett föremål är värt så mycket som det älskas". Han var nygift och visade då sin ring. Betraktade han sin fru som ett föremål? Nej, det var symbolen för kärleken. I mitt minnes arkiv finns texten kvar. Jo, man kan ha sin kärlek i föremål, "mitt hjärta bor i ett gammalt hus", då är det inte huset med hjärtat på man menar utan barndomshemmet.

Det har byggts många hus i FA. De blev kära för många människor därför att de där upplevde sådant som kom att bli livsavgörande för dem. Det är inte så länge sedan jag mötte några som inte kan glömma att när deras lokal såldes låg den gamla botbänken som en brädhög utanför lokalen. Det var ju heliga ting för dem. Så har vi sett bilder på Facebook om ruinområdet Dragudden, den anläggning vi slet och gav vårt allt för när den byggdes upp på femtiotalet. Det kändes smärtsamt att se bilderna eftersom så många upplevt livsavgörande händelser där.

Ordet arkiv härrör sig från latinet och grekiskan. I det antika Grekland och Rom utvecklades arkivkulturen men ödelades i samband med att Romarriket föll. Så lätt är det att förgöra det som byggts upp. Någon som missbrukar sin makt skapar oreda. Först vid högmedeltiden i Europa blev ordningen återställd. Detta skedde genom klostrens försorg och även genom någon vettig regent. Franska revolutionen medförde att nationalarkiv byggdes upp.

Men egentligen härrör sig ordningen från långt tidigare skeden. Redan i Första Mosebok läser vi om ordningen vid skapelsen. Etapp efter etapp byggdes upp. När evolutionens förespråkare söker bortförklara Bibelns berättelse har jag inga problem. Skapelsen skedde med ordning och dagarna hade nog inte vår timindelning.

Man kan också tala om en arkivering när Noa byggde sin ark. När bygget var klart arkiverade han två exemplar av varje sort. Så skulle vi kunna fortsätta och se den gudomliga arkiveringen i verksamhet.

Men jag hoppar fram till min egen barndom. När jag var 4 år började jag i söndagsskolan. Min far var ansvarig för undervisningen av de minsta barnen och hade den klassiska sandlådan till utomordentligt fint pedagogiskt verktyg. Han var skicklig tecknare och gjorde dessutom djur i trä.

Jag minns det tydligt. Tidningen Den Unge Soldaten fick jag med mig hem redan första dagen. Jag minns det ty jag tappade den i en vattenpöl och sörjde förfärligt. Resolut hängde min mor den på ett streck över vedspisen i köket och jag fick min tidning torka. Den hjälpte till att ordna mitt inre arkiv. Där stod det om andra kårer, andra länder och mycket annat. Här i arkivet har jag kunnat läsa de gamla årgångarna av Den Unge Soldaten.

Så sjöng vi i söndagsskolan, ibland ganska märkliga körer: "Vit skrud jag får i Guds himmel och svänger min palm på kristallhavet där, natten för evigt är borta i landet där jag skall se Frälsaren kär." Skrud visste vi inte vad det var så vi sjöng vit skruv, ty en skruv visste vi vad det var.

Den märkligaste kören var nog: "Den som vinner, övervinner skall av Herren få en sten glänsande så vit och ren. Där står namnet, nya namnet som ej någon känner till blott den som vann det." Stenar samlade vi ju på så det gick väl hem på sitt sätt men en vit sten hade i varje fall inte jag, det fick räcka med den här från 1929 där min far skrivit mitt namn. Så småningom fick jag förklaringen till den vita stenen.

Uppenbarelseboken 2:17: "*Åt den som segrar skall jag ge av det dolda mannat, och jag skall ge honom en vit sten, och på stenen skall det stå ett nytt namn, som ingen känner till utom den som får det.*"

Ett identitetsmärke.

Så sjöng vi: "Jag har lagt mitt finger uppå pennan av guld, pennan av guld, pennan av guld, jag har lagt mitt finger uppå pennan av guld mitt namn är skrivet där ..." Alltså en gudomlig arkivering, ett namnregister, Guds data.

I augusti 1947 flyttade min fru Lisbeth och jag från Strömstad till Töreboda. En dag kom nationelle ungdomssekreteraren Enock Nordqvist på besök. Han sa: "Jag satt på tåget då en man kom och tilltalade mig: Jag är tandläkare i Töreboda, jag vill tacka er i Frälsningsarmén för att ni har söndagsskola". Han såg det viktiga i att det lagrades värderingar hos de unga. Det påminner mig om när jag under tjänstgöringen i Norge en dag satt på spårvagnen på väg från arbetet vid HK. Det var på den tiden när vi menade att uniformen var som en magnet och ett bekännelsestecken. En man tilltalade mig: "Jeg liker Frelsesarmeen, dere gör en kulturgärning. Dere lærer pike spille gitar og gutter att spille horn." En kulturgärning, arkivering i unga hjärnor och hjärtan.

Här i detta hus finns sådant som genom flera generationer har påverkat människor. "Vi behöver inget museum eller arkiv där vi samlar det gamla, vi slänger det", säger en del. Så har containrar fyllts. Jag började med att säga: "Ett föremål är värt så mycket som det älskas".

Här i arkivet står Hanna Ouchterlonys soffa som jag fick i Malmö av en av den ouchterlonyska släkten. Här har vi Klaus Östbys piano där han skapade sina kompositioner. Norrmannen, som var musikchef här i 26 år och som sa att han var gift med fru Musica, men hon stoppade inga strumpor. Han bodde som pensionär på Frälsningsarméns Pensionärhem i Västerled, som enda man bland ett helt dussin kvinnor. Man frågade varför han inte gift sig. Svar: "Det er bedre att gøre tolv lykkelige en een olykkelig".

På 1970 talet var jag nationell ungdomssekreterare och bland all utbildning vi hade ordnade vi en datakurs. Det var innan "datan" tagit över. "Det där ska du inte syssla med", sa man. "Det är inget för oss". I kursen hade vi ett moment då vi besökte en stor datacentral med massor av stora maskiner. Lennart Söderlind, datatekniker och frälsningssoldat sa att här finns allt registrerat. Vi frågade vad sker om fienden kommer och tar allt. "Det finns en knapp där vi kan trycka och plåna ut allt". Jo, vi vet det, när vi tryck fel på vår dator. Jag vill gärna säga att det är vår stora lycka att

Gud har en sådan avstängningsknapp. All vår synd kan plånas ut.

I ett par rum här finns musikarkivet där all sång och musik som producerats av Frälsningsarmén finns. Musik som har budskap om frälsning. Där finns också det som musikmätaren i Ystad brukar säga: Gatans musik. "Varför spelar och sjunger ni aldrig ute numera" säger ofta folk man möter på gata. Det fanns en tid när FA i Göteborg hade Cirkuskampanjer varje vinter. Man sa att springpojckarna på stan visslade melodierna som sjöngs. Inför en kampanj under femtiotalet hade jag kontakt med Karl Gerhard och frågade om vi kunde överta hans utbyggda scen. Han svarade "ja" och tillfogade: "Jag hoppas ni skall frälsa lika många själar som jag har roat."

Frälsningsarméns arkiv finns inte bara här eller i olika arkiv i landet. Det finns i tusentals unga människors liv. Det händer att jag i affären köper en pizza bakad i min hemort Vansbro. Det står på kartongen att stora män fötts där, men det är fel enbart små pojkar har fötts där. Nu menar man Björn Skifs och Gunde Svan, de har båda gått i Frälsningsarméns söndagsskola. I en radiointervju fick Gunde frågan: "Varför svär du inte, det brukar ju idrottsmän göra"? "Jag lärde mig i FAs söndagsskola att man inte skall svära." Lagrat i det inre arkivet.

Matt 25 berättar om en slags arkivvärdering: *"Jag var hungrig och ni gav mig att äta, törstig och ni gav mig att dricka, hemlös och ni tog hand om mig, naken och ni gav mig kläder, sjuk eller i fängelse och ni besökte mig. Folket häpnade "när skedde det?"*
Svaret var: *"Vad ni har gjort för någon av dessa mina minsta bröder har ni gjort mot mig."*

En gudomlig arkivering.

Text: kommandör Sven Nilsson

©Foto: Stefan Örtenblad

Copyright: Frälsningsarméns Arkiv

för www.bootheum.se 2015-08-31